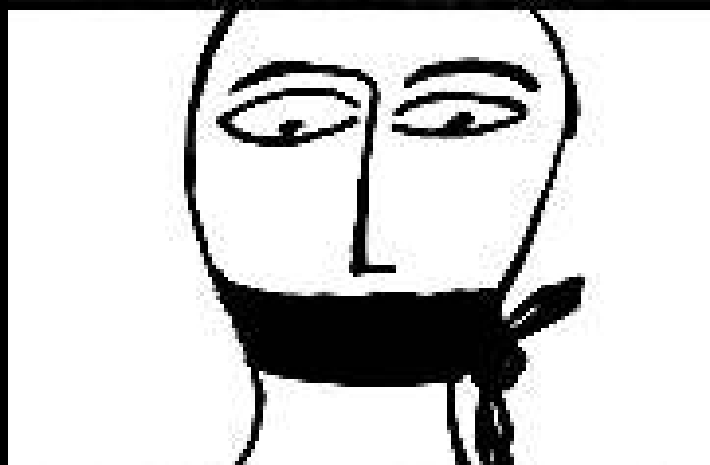

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΗΜΑΣ

DON'T

VOTE

Δύο παραμύθια και ένα αντιπαραμύθι ενάντια στις εκλογές/ από την κατάληψη μαύρη γάτα/ αριστέως και δημ. πολιορκητού 33/ άνω πόλη/ τ.θ. 1604/ τ.κ. 54006/ Θεσσαλονίκη/ οκτώβριος 2002

Πρώτο παραμύθι

Η Αλίκη στη χώρα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας

Από τα σχολικά μας χρόνια ακόμη, γινόμαστε κοινωνοί της αστικής προπαγάνδας, δηλαδή της ιδεολογίας, των θεσμών και γενικά όλων των συστημάτων που συγκροτούν την αστική ιδεολογία. Την προπαγάνδα αυτή την έχουμε ενσωματώσει, συνειδητά ή ασυνειδητά, σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι απόψεις που αποκλίνουν από αυτό που ορίζεται ως «κανονικό» αυτόματα να περιθωριοποιούνται, είτε λόγω της αδιαφορίας των ανθρώπων για τις κοινωνικές εξελίξεις είτε λόγω της στάσης των «εργολάβων της διανόησης» (βολεμένων του συστήματος) που σπεύδουν να τις απορρίψουν, στηρίζοντας τις αστικές αντιλήψεις και δηλώνοντας πάντα τα διαπιστευτήρια της νομιμοφροσύνης τους.

Όλοι εμείς όμως πριν αδιαφορήσουμε, πριν κρίνουμε και απορρίψουμε κάποια άποψη ως λανθασμένη ή ουτοπική, ας ρίξουμε πρώτα μια ματιά στις ουτοπίες και τα παραμύθια που πουλάνε καθημερινά οι εκπρόσωποι της αστικής δημοκρατίας. Οι εκλογές είναι ένα τέτοιο παραμύθι...

Μια φορά και ένα καιρό, οι άνθρωποι, πίστευαν ότι είχαν κατακτήσει ύστερα από αγώνες, το δικαίωμα να αποφασίζουν οι ίδιοι για τα ζητήματα που αφορούσαν τη ζωή τους. Νόμιζαν πως αυτό το είχαν πετύχει, μέσω μιας διαδικασίας που λεγόταν εκλογές. Έτσι, έδιναν την εξουσιοδότηση σε κάποιους άλλους ανθρώπους, τους αντιπροσώπους τους και αυτοί έπαιρναν τις αποφάσεις. Οι αντιπρόσωποι ήταν πρόθυμοι, αφού πληρώνονταν γι' αυτό και κατά βάση ήταν καλοί άνθρωποι που νοιάζονταν για τα «προβλήματα του λαού». Έτσι η δημοκρατία έτρεχε από τα μπατζάκια και ζούσαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα.

Η πραγματικότητα είναι φυσικά πολύ διαφορετική. Συνήθως μετά από κάθε εκλογικό αποτέλεσμα ακούγονται εκφράσεις του τύπου: ο λαός μίλησε ή οι πολίτες έδωσαν την εντολή ή η πλειοψηφία αποφάσισε κ. τ.λ. Τις περισσότερες φορές όμως ο αριθμός των ατόμων που δίνουν την εξουσία σε κάποιο κόμμα, όχι απλώς δεν αποτελούν την πλειοψηφία στο σύνολο των ψηφοφόρων αλλά μόνο ένα μικρό ποσοστό του.

Για παράδειγμα στις εκλογές του 1996 στην Ελλάδα, από τους 9.140.852 εν δυνάμει ψηφοφόρους, στο Π.Α.Σ.Ο.Κ έδωσαν την εξουσία οι 2.813.112 δηλ. ένα ποσοστό 30,7 % , ενώ στις εκλογές του 1996 στις Η.Π.Α, με πληθυσμό 220 εκ. και πλέον ψήφισαν μόνο 90.233.000 και ο Κλίντον εξελέγη με 44.300.000 περίπου ψήφους. Αν σε αυτά προστεθεί και το γεγονός ότι οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι αποφασίζουν για ένα σύνολο ζητημάτων που οι άνθρωποι καλά - καλά δεν γνωρίζουν τότε γίνεται αντιληπτό ότι έννοιες όπως η πλειοψηφία ή εκφράσεις όπως η λαϊκή βούληση, χρησιμοποιούνται απλώς για να κάνουν το παραμύθι πιο ελκυστικό.

Θα μπορούσε κανείς όμως να ισχυριστεί ότι έστω και έτσι η σχετική πλειοψηφία (αναλογικό σύστημα) δίνει την εξουσία σε ένα κόμμα μέσω μιας «ελεύθερης» και «δημοκρατικής» διαδικασίας. πάλι όμως η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Τα μεγάλα κόμματα, ειδικά σε δικομματικά πολιτικά συστήματα, γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό τον αριθμό των ψήφων που θα εξασφαλίσουν. Στις εκλογές του 1993 στην Ελλάδα, η διαφορά μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων ήταν περίπου 528.000 ψήφοι ενώ το 1996 228.000 περίπου. Οι μπακάληδες-εκλογικοί αναλυτές των κομμάτων γνωρίζουν ότι στην Ελλάδα ένας αριθμός μεταξύ 200.000-500.000 ψηφοφόρων είναι αυτοί που καθορίζουν το αποτέλεσμα και όλες οι προεκλογικές εκστρατείες επιδιώκουν τον έλεγχο όσο το δυνατόν μεγαλύτερου τμήματος αυτών των ψηφοφόρων. Από τους υπόλοιπους γνωρίζουν πόσοι είναι «σταθεροί» στο κόμμα. Δεδομένου όμως ότι η εποχή των ιδεολογιών έχει τελειώσει και τα πολιτικά προγράμματα των κομμάτων δεν διαφέρουν και πολύ μεταξύ τους, πώς είναι δυνατό να θεωρούν «δεδομένους» ανθρώπους που, κατά τα λεγόμενα των ίδιων, σκέφτονται «ελεύθερα» και δημοκρατικά;

Ειδικά στην Ελλάδα, η απάντηση είναι απλή, αρκεί να σκεφτεί κανείς τους οικονομικούς κύκλους που στηρίζουν ένα κόμμα και ευνοούνται από αυτό (π.χ όμιλοι επιχειρήσεων, ΜΜΕ), το ποσοστό των δημοσίων υπαλλήλων που ελέγχει, στο οποίο υπολογίζουν και τις ψήφους των οικογενειών τους και των συγγενικών τους προσώπων, προεκλογικά παιχνίδια όπως η εκμετάλλευση του δράματος των μεταναστών που χρησιμοποιήθηκαν ως δεξαμενή ψήφων με αντάλλαγμα την ελληνοποίηση αλλά και τα παραδοσιακά ρουσφέτια των βουλευτών και των παρατρεχάμενών τους, τότε δεν είναι δύσκολο να υπολογιστούν οι «δεδομένοι» ψηφοφόροι που αποτελούν μια μεγάλη μερίδα των ψηφοφόρων ενός κόμματος. Βέβαια δεν πρέπει να υποτιμώνται και οι διάφορες επικοινωνιακές μέθοδοι ή τα κόλπα marketing που χρησιμοποιούνται με μεγάλη «επιτυχία» στις ΗΠΑ και εξασφαλίζουν ψηφοφόρους εκμεταλλεζόμενα την «προβατοποίηση» και την Βλακεία των ανθρώπων.

Κάπως έτσι χιτίζονται τα ποσοστά των κομμάτων. Μέσα από την διαπλοκή, τις κομπίνες, τα κομματόσκυλα, τη μικροαστική ματαιοδοξία και γενικότερα σε ένα πλαίσιο εξυπηρέτησης συμφερόντων. Αυτή τη διαδικασία μέσα από τις διακηρύξεις τους την χαρακτηρίζουν ως «κορυφαία στιγμή της δημοκρατίας».

Άλλες φορές γίνεται λόγος για τη δυνατότητα επιλογών μέσα σε ένα «δημοκρατικό πολίτευμα», δηλαδή για τη δήθεν ελευθερία των ανθρώπων να επιλέγουν ανάμεσα σε κόμματα με διαφορετικά κυβερνητικά προγράμματα. Μια ρεαλιστική ανάλυση όμως καταδεικνύει όχι μόνο το ψευδές αυτού του ισχυρισμού, αλλά και την πραγματικότητα της μιας και μόνης επιλογής, της επιλογής νομιμοποίησης της ίδιας εξουσιαστικής λογικής.

Οι εξελίξεις στο χώρο των πολιτικών συστημάτων των αστικών δημοκρατιών, οδήγησαν (με κάποιες εξαιρέσεις) στο σύγχρονο μοντέλο του διπολισμού. Ο διπολισμός αυτός, άλλοτε εκφράζεται ανάμεσα σε κόμματα (π.χ Ελλάδα) άλλοτε σε πρόσωπα (π.χ Η.Π.Α). και άλλοτε σε συνασπισμούς κομμάτων.

Όλοι γνωρίζουν, ότι πλέον τα κυβερνητικά προγράμματα, τουλάχιστον όσων κομμάτων ή συνασπισμών διεκδικούν άμεσα την εξουσία, δεν έχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ τους. Πώς όμως είναι δυνατόν να συμβαίνει αυτό στις χώρες της απεριόριστης δημοκρατίας; Μια εύκολη πρώτη απάντηση θα μπορούσε να είναι ότι τα παγκόσμια κέντρα εξουσίας (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα) επιβάλλουν τις συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Αυτό όμως είναι το ένα σκέλος. Τίποτα δεν θα .

μπορούσε να συμβεί χωρίς τη συμβολή ενός γνώριμου, ενός καλοθελητή, του λεγόμενου «μέσου ψηφοφόρου». Ο μέσος ψηφοφόρος είναι ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας, μια προσωπικότητα οικεία, τόσο οικεία, που εύκολα μπορεί να δει ο καθένας τον εαυτό του σε αυτόν. Είναι ο άνθρωπος- δημιουργήμα της αστικής προπαγάνδας. Έμαθε να ανταγωνίζεται στο σχολείο, να είναι υπάκουος στη δουλειά του, να ονειρεύεται μια λαμπρή καριέρα, να κοιτάζει το συμφέρον του και να διαβάσει εφημερίδα. Τις επιθυμίες αυτού του ανθρώπου υπόσχονται να εκπληρώσουν οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι.

Η υπόθεση είναι απλή: ο πολιτικός επιθυμεί να παραμείνει στη θέση του και επομένως επιδιώκει να κερδίσει όσο το δυνατόν περισσότερες ψήφους, με δεδομένη τη θέση του αντιπάλου του. Έτσι αν ένα κόμμα (συνασπισμός) υπόσχεται ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα που τυγχάνει της αποδοχής του μέσου ψηφοφόρου, το αντίπαλο κόμμα (συνασπισμός) θα αναγκαστεί να προσαρμόσει κατάλληλα το δικό του πρόγραμμα και ενδεχομένως να δώσει «και κάτι παραπάνω» για να κερδίσει την εύνοια του μέσου ψηφοφόρου. Λογικό είναι το άλλο κόμμα (συνασπισμός) να αντιδράσει και να ενεργήσει ανάλογα για να μη χάσει την αρχική εύνοια. Φυσικά όταν μιλάμε για υποσχέσεις, μιλάμε για μερικά ψίχουλα παραπάνω που μοναδικό σκοπό έχουν να εξασφαλίσουν αυτή την συναίνεση. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των συντάξεων στην Ελλάδα προεκλογικά, όπου τα δύο μεγάλα κόμματα «έπαιξαν στο χιλιάρικο» αυτήν τη συναίνεση. Μέσω αυτής της διαδικασίας τα προγράμματα των κομμάτων συγκλίνουν μακροχρόνια και υιοθετούν τη γνωστή θέση στο «κέντρο» (βλ. κεντροαριστερά - κεντροδεξιά).

Τα περί επιλογής μέσο των εκλογών δεν υφίστανται στην πραγματικότητα και δεν χρειάζονται ιδιαίτερες πολιτικές αναλύσεις για να αποδειχθεί το αυτονόητο. Αρκεί να παρατηρήσει κανείς τις παγκόσμιες κοινωνικές εξελίξεις. Άλλωστε, όλα τα κόμματα, οποιαδήποτε ταμπέλα κι αν φέρουν, συγκροτούν, αντιπροσωπεύουν και εκφράζουν, σε ένα γενικότερο πλαίσιο, μια ενιαία εξουσία. Μια εξουσία, τα αποτελέσματα της οποίας είναι κάτι παραπάνω από φανερά στους «κουρασμένους» και αποχαυνωμένους ανθρώπους των «αναπτυγμένων» χωρών, στους δούλους του τρίτου κόσμου, στην καταστροφή του περιβάλλοντος.

Σε κάθε περίπτωση οι εκλογές είναι ένα παραμύθι από την αρχή μέχρι το τέλος και αποτελούν το κόλπο και τη θεωρητική βάση της νομιμοποίησης της εξουσίας. Πριν λοιπόν κάποιος απορρίψει μια άποψη ως λανθασμένη ή ουτοπική, ας ρίξει μια ματιά στις ουτοπίες της αστικής δημοκρατίας και στην χρεωκοπία των θεσμών της. Και αν τρέφει αυταπάτες για τη βελτίωση αυτών των θεσμών δεν έχει παρά να δει τα ιστορικά γεγονότα που καταμαρτυρούν την καταπίεση και τα δεινά που προξένησαν οι εξουσιαστικοί θεσμοί, από οπουδήποτε και αν προέρχονταν, με οποιονδήποτε τρόπο και αν εφαρμόστηκαν. Το ζητούμενο δεν μπορεί να είναι πλέον η βελτίωση της εξουσίας αλλά η δημιουργία δομών και πρακτικών αντιθετικών προς αυτή και το ξερίζωμά της από την λογική των ίδιων των ανθρώπων. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα σε ένα πλαίσιο αμεσοδημοκρατικών διαδικασιών, με τη διάθεση των ανθρώπων να συμμετέχουν ενεργά στις αποφάσεις χωρίς ειδικούς και αντιπροσώπους. Γιατί σε τελική ανάλυση οι ζωές μας δεν είναι αποκομμένες από τις κοινωνικές δομές και όσα συμβαίνουν γύρω μας, όπως εύστοχα το διατυπώνει ένας αμερικάνος κοινωνιολόγος,

Ο μέσος άνθρωπος δεν μπορεί να ξεφύγει από την τροχιά της ιδιωτικής του ζωής. Η δράση του και οι δυνάμεις του περιορίζονται σε σκληρές «πρώτου πλάνου» δουλειά, οικογένεια, γειτονιά (στις μέρες μας έχει λείψει και αυτή η τελευταία). Τον υπόλοιπο κόσμο τον ζει σαν ένας παθητικός θεατής. Και έτσι, δεν είναι ικανός να καταλάβει ότι τα δεδομένα που συνθέτουν τη σύγχρονη κοινωνία είναι επίσης εκείνα που στοιχειοθετούν ως ένα μεγάλο βαθμό την επιτυχία ή την αποτυχία της προσωπικής του ζωής. Γιατί σπάνια οι άνθρωποι βλέπουν τον σύνδεσμο που υπάρχει ανάμεσα στα προσωπικά τους βάσανα από τη μια, και στις ιστορικές αναταραχές και τις θεσμικές αντιθέσεις, από την άλλη. Τις προσωπικές τους επιτυχίες ή αποτυχίες δεν τις αποδίδουν στις μεγάλες διακυμάνσεις της κοινωνίας μέσα στην οποία ζουν, γιατί αγνοούν τις πολύπλοκες μεσολαβήσεις, τις αλληλεπιδράσεις, ανάμεσα στην ιδιωτική τους ζωή και στις κοινωνικές δομές. Αγνοούν τη σημασία που έχει αυτή η σύνδεση τόσο γι'αυτούς όσο και για το πώς μπορούν οι ίδιοι να αποφασίζουν για τις ζωές τους.

Δεύτερο παραμύθι

Ο Καποδίστριας και οι καταραμένοι δήμοι

για αρχή πάμε λίγο πίσω στην ιστορία

1912. Η κυβέρνηση Βενιζέλου θέλει να βάλει σε τάξη την άναρχη ελληνική ύπαιθρο. Θεσπίζει λοιπόν τον πρώτο νόμο για τη σύσταση-οριοθέτηση των δήμων και ορίζει τις αρμοδιότητές τους, οι οποίες περιορίζονται στην εκτέλεση-εφαρμογή των κεντρικών κυβερνητικών επιλογών. Αυτή η αρχική κατεύθυνση δεν πρόκειται να αλλάξει τις δεκαετίες που θα ακολουθήσουν. Το 1923 με την επέκταση-διπλασιασμό του ελληνικού κράτους ψηφίζεται νέο θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει τη ρητή υποχρέωση των δήμων να εγκρίνουν σχέδια για κάθε πόλη, με κριτήρια, μαντέψτε ποια, «ασφάλειας, υγιεινής, οικονομίας και αισθητικής».

Αντιλαμβανόμαστε ότι η εξουσία δεν έχει αλλάξει και πολύ, μάλλον καθόλου, ως προς τους τρόπους έκφρασης και επιβολής της.

Στη συνέχεια, το 1982 ορίζεται πια και επίσημα ότι οι δήμοι αποτελούν το βασικό φορέα του θεσμού της «τοπικής αυτοδιοίκησης», μέχρις ότου να φτάσουμε στην πιο σύγχρονη και εξελιγμένη μορφή αναπαραγωγής της εξουσίας, στους λεγόμενους καποδιστριακούς δήμους (για να μην ξεχνάμε και να τιμούμε τον πρώτο κυβερνήτη-αρχιεξουσιαστή του ελληνικού κράτους).

Ο νέος ρόλος των δήμων - οι καποδιστριακοί δήμοι

Με τη θέσπιση το 1997 των Καποδιστριακών Δήμων υπήρξε μια ελεγχόμενη αύξηση των αρμοδιοτήτων των δήμων. Δηλαδή τώρα πια, πέρα από τη συλλογή σκουπιδιών, έκδοση πιστοποιητικών και επέκταση-πριμοδότηση της κομματικής επιρροής, οι δήμοι έχουν επιπλέον αυξημένους οικονομικούς πόρους και περισσότερες αρμοδιότητες σε θέματα πολεοδομίας, αστυνόμευσης-ασφάλειας, εκπαίδευσης, και... φυσικά «πολιτισμού» (η σαντυγί που καλλωπίζει όλες τις μορφές κυριαρχίας). Οι παραπάνω αυξημένες αρμοδιότητες-παροχές γίνονται στο όνομα της ενίσχυσης του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Για ποιο λόγο όμως συντελείται αυτή η αλλαγή; Για ποιο λόγο αφαιρούνται εξουσίες από την κυβέρνηση προς «ώφελος» των τοπικών κοινωνιών; Είναι μήπως η φροντίδα των καλών αρχών προς τους υποτελείς τους;

Σίγουρα δεν έχουμε γίνει ακόμα τόσο αφελείς.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κεντρική εξουσία (υπουργεία στην Αθήνα) στους κατά τόπους καποδιστριακούς δήμους δεν συνέβαλε στη πραγματικότητα παρά στο να μεταφερθεί το ίδιο μοντέλο εξουσίας σε μικρότερο επίπεδο. Οι καποδιστριακοί δήμοι είναι η μικρογραφία του συγκεντρωτικού κράτους στις κατά τόπους κοινωνίες.

Οι σχέσεις υποτέλειας-εξάρτησης των τοπικών κοινοτήτων προς την κεντρική εξουσία παραμένουν, μόνο που τώρα δημιουργούνται επιπρόσθετες σχέσεις υποτέλειας των κατοίκων προς τους ενισχυμένους τοπικούς «άρχοντες»-εξουσιαστές. Εξάλλου, ο δήμαρχος εξακολουθεί να συγκεντρώνει όλη την τοπική εξουσία στα χέρια του, κατά πολύ αυξημένη αυτή τη φορά. Οι

καποδιστριακοί δήμοι καλούνται να καλύψουν την απόσταση μεταξύ της απόμακρης κυβέρνησης, των απρόσωπων εταιρειών-εργολάβων και των τοπικών κοινωνιών.

Όπου υπήρχαν ή θα υπάρξουν στο μέλλον διάυλοι επικοινωνίας με τους κατοίκους (προβλέπονται όντως αρκετοί) γίνονται για να ενισχυθεί η συνδιαλλαγή με την εξουσία (ενισχυμένα συνοικιακά συμβούλια, επιτροπές πολιτών για ποικίλα θέματα). Τελικά για να αναπαράγουν και να νομιμοποιούν οι ίδιοι οι κάτοικοι σχέσεις εξουσίας όλο και πιο κοντά στην καθημερινή τους ζωή. Εξάλλου, οι πολίτες δεν έχουν δικαίωμα (ή ίσως για τη σημερινή εξουσιαστική ελίτ δεν είναι ακόμα αρκετά υπήκοοι) να συμμετέχουν εξολοκλήρου στις τελικές αποφάσεις που αφορούν το δήμο.

Οι καποδιστριακοί δήμοι είναι το αποτέλεσμα του αυταρχικού, υπερτροφικού, γραφειοκρατικού και πελατειακού χαρακτήρα του κράτους. Επομένως, εξυπηρετούν την αποσυγκέντρωση και όχι την αποκέντρωση του κράτους, με σκοπό να διευκολυνθούν οι λειτουργίες της κεντρικής εξουσίας χωρίς να αμφισβητείται η ίδια η εξουσία. Αυτό που στην ουσία συνέβη, είναι ότι ο απρόσωπος και άκαμπτος μηχανισμός του κράτους μετασχημάτισε τη δομή του ώστε να καταφέρει μεγαλύτερο έλεγχο της κοινωνίας. Οι καποδιστριακοί δήμοι αποτελούν ένα τμήμα του ευρύτερου πλέγματος θεσμών, οι οποίοι όχι μόνο αλληλοσυμπληρώνονται αλλά και είναι ανίκανοι να λειτουργήσουν χωρίς την κρατική αρωγή.

Είναι οι διαμεσολαβητές μεταξύ της κεντρικής εξουσίας και της καθημερινής ζωής στις γειτονιές των πόλεων.

φανταστική θέσμιση του δήμου στους κατοίκους

Το δημοτικό συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την έγκριση, εν ονόματι της τοπικής κοινωνίας, αποφάσεων, κονδυλίων, για τις εκτελέσεις δημοσίων έργων, πάντα για το «καλό» των πολιτών. Αποτελεί, ή θα ήθελε με αυτόν τον τρόπο να αποτελεί, θεμελιώδη θεσμό της αστικής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Όπως συμβαίνει με όλους τους κρατικούς θεσμούς (δικαιοσύνη, εκπαίδευση, αστυνόμευση κ.ά.), έτσι και με αυτόν της δημοτικής αυτοδιοίκησης, οι κάτοικοι δεν πρέπει να αμφιβάλουν και να αμφισβητούν την ύπαρξή του. Δεν πρέπει να αμφισβητούν την εξουσία του δήμου. Ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι να αναπαράγουν οι ίδιοι τα νοήματά του. Έτσι, οι περισσότεροι κάτοικοι των πόλεων έχουν κατασταλάξει στην άποψη ότι αφού υπάρχει ο δήμος δε χρειάζεται κανείς να ενδιαφέρεται για την πόλη του, παρά μόνο για το σπίτι του, το αυτοκίνητό του και το εξοχικό του. Μια εξόχως κυνική άποψη, η οποία συμπληρώνεται από την περίφημη και πολύ βολική θεωρία ότι «αφού όλα είναι στημένα, εκείνο που μένει είναι να τη βολέψουμε κι εμείς»!

Αντί οι κάτοικοι να συνευρίσκονται και να επιλύουν τα προβλήματά τους μέσω συλλογικών, διάφανων και συμμετοχικών διαδικασιών, μέσω τοπικών, αποκεντρωμένων και κατά γειτονιές αυτοοργανωμένων συνελεύσεων, κυριαρχεί το μοντέλο της ιδιώτευσης, απάθειας, εφησυχασμού. Τελικά της αποστασιοποίησης. Οι κάτοικοι των πόλεων δεν δίνουν τη δυνατότητα στον εαυτό τους να συλλογιστεί πάνω στην πόλη και τα προβλήματά της, στο τι οι ίδιοι θα επιθυμούσαν να αλλάξει. Κατά βάθος δεν γνωρίζουν την πόλη, δεν τη ζουν και

τη νομοπάρουν. Τη χρησιμοποιούν και την καταναλώνουν, πληρώνουν τα τέλη τους, μερικές φορές γκρινιάζουν αν κάτι δεν τους συμφέρει, αλλά παριστάνοντας τους μόνιμα πολυάσχολους και αγχώμενους αδιαφορούν για κάθε τι που βρίσκεται έξω από το στενό ιδιωτικό τους χώρο. Είναι τελικά έγκλειστοι στην ανέξοδη και πληκτική ζωή της αδιαφορίας και της ιδιώτευσης. Οι ειδικοί, οι αρμόδιοι, οι τεχνοκράτες, οι παράγοντες της τοπικής εξουσίας γίνονται «οι μόνοι υπεύθυνοι για τη ζωή και τα προβλήματα των δήμων».

Μερικά αποτελέσματα του θεσμού των δήμων στους κατοίκους των πόλεων

1. Λευκός Πύργος

Προβολή και επιβολή τοπικιστικών-εθνικιστικών συμβόλων και αξιών με έναν αισχρό λαϊκιστικό τρόπο. Ως γνωστόν, σε όλες τις προεκλογικές διαφημιστικές καμπάνιες των υποψήφιων δημάρχων προβάλλονται, με ξεκάθαρα ψηφοθηρικούς στόχους, θρησκευτικά και τοπικά εμβλήματα (βλέπε λευκός πύργος, ελληνικές σημαίες, πρόταγμα για μια θεσσαλονίκη-μητρόπολη των βαλκανίων, φωτογραφίες χειραπιών με θρησκευτικούς άρχοντες, και άλλες τέτοιες μπουρδες που κοσμούν τις αφίσες και τα έντυπα των υποψήφιων δημάρχων...). Αξίες και σύμβολα τα οποία δημιουργήθηκαν στο παρελθόν και δεν έχουν κανένα νόημα σήμερα. Δεν εξυπηρετούν παρά την απόκτηση πολιτικής υπεραξίας μέσω της καταναλωτικής χρήσης τους.

2. Βαλβίδα αποσυμπίεσης

Οι δήμοι λειτουργούν ως βαλβίδα αποσυμπίεσης σε περιπτώσεις κοινωνικής δυσαρέσκειας για την κεντρική πολιτική (βλ. παράδειγμα ΔΕΘ). Οι δημοτικές αρχές καθοδηγούν τους κατοίκους σε ανώδυνες, επίπλαστες και αποπροσανατολιστικές διεκδικήσεις. Αποσιωπούν τα ουσιαστικά προβλήματα των κατοίκων και προβάλλουν άλλα για να πουλήσουν μαχητικότητα στους ψηφοφόρους.

3. Κομματικοποίηση της αυτοδιοίκησης

Οι δήμοι είναι ο μεσάζοντας για την αύξηση της εκλογικής βάσης των κομμάτων. Αποτελούν τον βραχίονα των κομμάτων, της κυβέρνησης και του κράτους στην αυτοδιοίκηση. Έτσι λοιπόν, οι «άρχοντες» της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι τελικά άτομα που έχουν ως μοναδικό προσόν ότι κραυγάζουν δυνατά και υπακούουν πιστά στους βουλευτές και στις εντολές της ηγεσίας των κομμάτων τους.

4. Μια πόλη κατασκευασμένη από λίγους για να την κατοικούν πολλοί

Σίγουρα ο δήμος δεν είναι ο μόνος υπεύθυνος για τη διαμόρφωση της πόλης. Ωστόσο, πολλές από τις επιλογές του είναι κρίσιμες. Μια από τις βασικές, αν όχι η κύρια ασχολία του, είναι η ανάπλαση χώρων της πόλης και ο γενικότερος πολεοδομικός σχεδιασμός. Στην πραγματικότητα αυτό που υλοποιεί ο δήμος είναι ο συνεχής περιορισμός και έλεγχος της ζωής των κατοίκων. Τα τελευταία χρόνια οι δημοτικές αρχές εγκρίνουν, αυθαίρετα στην κυριολεξία, την κατάργηση του δημόσιου χώρου. Μας έχουν επιβάλει να ζούμε σε μια πόλη όπου

οι πλατείες δεν έχουν παγκάκια (βλ. ανάπλαση πλατείας δικαστηρίων το 2002), όπου τα πάρκα κλειδώνονται (βλ. πάρκα στην παραλία από το 1999), όπου τελικά η συνάντηση στις πλατείες ποινικοποιείται (σκούπες αστυνομίας στο Ναυαρίνο από το 1998). Κατοικούμε σε μια πόλη στην οποία ο δημόσιος χώρος κατασκευάζεται για τους τουρίστες, σε μια πόλη της οποίας οι δρόμοι ανήκουν μόνο στα αυτοκίνητα μοντέλο αυτοκινητούπολης (μια από τις βασικές εξαγγελίες των «αρχόντων» της πόλης είναι η δημιουργία πάρκινγκ για αυτοκίνητα), σε μια πόλη που οι γειτονιές περνούν στις εταιρείες (αποστέρωση της Άνω Πόλης, μιας από τις τελευταίες γειτονιές, με την απαλλοτρίωση των παλαιών κτισμάτων και τη διαχείρισή τους από διάφορες κοινωφελείς και μη εταιρείες). Ζούμε σε μια πόλη που περιμένει πώς και πώς να βυθιστεί με εθνική υπερηφάνεια στα υπόγεια του μετρό και της υποθαλάσσιας σήραγγας, σε μια πόλη που κόβονται τα δέντρα στην πλατεία δικαστηρίων, που μπαίνουν κάγκελα στην πλατεία Ναυαρίνου, κάγκελα στην Τσιμισκή και σε λίγο σε όλους τους κεντρικούς δρόμους, Ζούμε σε μια πόλη που το δημοτικό συμβούλιο, αφού κατέστρεψε το δημόσιο χώρο, προωθεί τα εμπορικά υπερκέντρα ως μοναδικά σημεία «συνάντησης» των κατοίκων. Συνάντηση διαποτισμένη από την ελεγχόμενη κατανάλωση.

Και δυο λόγια για τη σχέση της αυτοδιοίκησης των δήμων και της αυτονομίας

Οι δήμοι είναι στην ουσία ένας θεσμός-ιμάντας μεταφοράς εντολών και περιορισμών από τα κέντρα εξουσίας προς τους κατά τόπους κατοίκους. Το νόημα της ύπαρξης των θεσμικών δήμων, οποιαδήποτε μορφή κι αν έχουν, είναι η απονομηματοδότηση της καθημερινής πραγματικότητας των κατοίκων και η νοσηματοδότησή της με όρους κυριαρχίας. Έτσι λοιπόν, η τοπική αυτο-διοίκηση δε σημαίνει τίποτε άλλο παρά συμμετοχή και συναίνεση σε μια έτερο-διοίκηση. Αντιθέτως, το πρόταγμα της αυτονομίας σημαίνει την πλήρη αυτοδιαχειριζόμενη και ανεξάρτητη οργάνωση των κοινωνιών. Χωρίς την ανάγκη των ευρωπαϊκών πακέτων στήριξης, τη συνδιαλλαγή με το κράτος για την εκχώρηση περισσότερων αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων, χωρίς την ανάγκη τεχνοκρατών, ειδικών και παντός τύπου διαμεσολαβητών, οι κοινότητες των ανθρώπων να απογαλακτιστούν από κάθε μορφή εξουσίας. Οι κάτοικοι των πόλεων να δημιουργήσουμε εκείνες τις ανθρώπινες σχέσεις αλληλεγγύης και συντροφικότητας, που θα επιτρέψουν την επαφή μας με το χώρο, με τη φύση, με τη χαμένη μνήμη μας, ώστε να νιώσουμε αγάπη για τον τόπο μας.

Ούτως ώστε οι τρόποι ανίχνευσης και ικανοποίησης των αναγκών μας να δημιουργούνται με βάση τη δική μας τοπική αυτονομία, ανεξάρτητη από κάθε ίχνος εξουσίας, ετεροκαθορισμού, αναπαραγωγής της κυριαρχίας.

Λόγια Δημάρχων

ΛΕΝΕ

Υπηρετούμε αξίες
παράγουμε έργο

Για μια θεσσαλονίκη
μητρόπολη των βαλκανίων

Διεκδικούμε μεγάλα έργα
και παρεμβάσεις

Ισχυρή δημοτική αστυνομία

ΕΝΝΟΟΥΝ

Υπηρετούμε το χρήμα
παράγουμε υποταγή

Για μια θεσσαλονίκη μητρόπολη
της καταλύστευσης των βαλκανίων

Διεκδικούμε μεγάλες πισίνες
στις μεγάλες βίλες μας

Ισχυρή δημοτική αστυνομία

Αντι-παραμύθι

Εφικτές ουτοπίες

Θα ξεκινήσουμε από την αφετηρία από την οποία ξεκινά ο Καστοριάδης: το πρόταγμα της άμεσης δημοκρατίας προϋποθέτει τη διάθεση αμφισβήτησης, για να κινηθούμε πέρα από τα παραδεδομένα πολιτικά μοντέλα. Χωρίς αυτή την κριτική επιθυμία (γιατί είναι επιθυμία και όχι προνόμιο) θα εμμέναμε στον πνευματικό βάλτο στον οποίο εξαντλούνται -κατά τις επιταγές των καιρών- όσοι παραληρούν για το αυτονόητο της αστικής δημοκρατίας. Άλλωστε, γνωρίζουμε ότι μια κοινωνία με άμεση δημοκρατία δε θα προκύψει εξελικτικά μέσα από υπάρχοντες θεσμούς, αλλά από την καθολική ρήξη με αυτούς. Αυτή τη συμφωνία θα την ακολουθήσει μια άλλη. Η σκέψη που ασχολείται με την άμεση δημοκρατία (ή πηγαιίνει και πέρα από αυτή) είναι πολύ πιο ευρεία και πλούσια από αυτή που μπορεί να εξαντλήσει το παρόν κείμενο. Δεδομένου, λοιπόν, ότι δεν έχουμε φιλοδοξίες πολιτικών στοχαστών, καταγράφουμε τα ερεθίσματα που μας συγκίνησαν και καθόρισαν τις πολιτικές επιλογές μας.

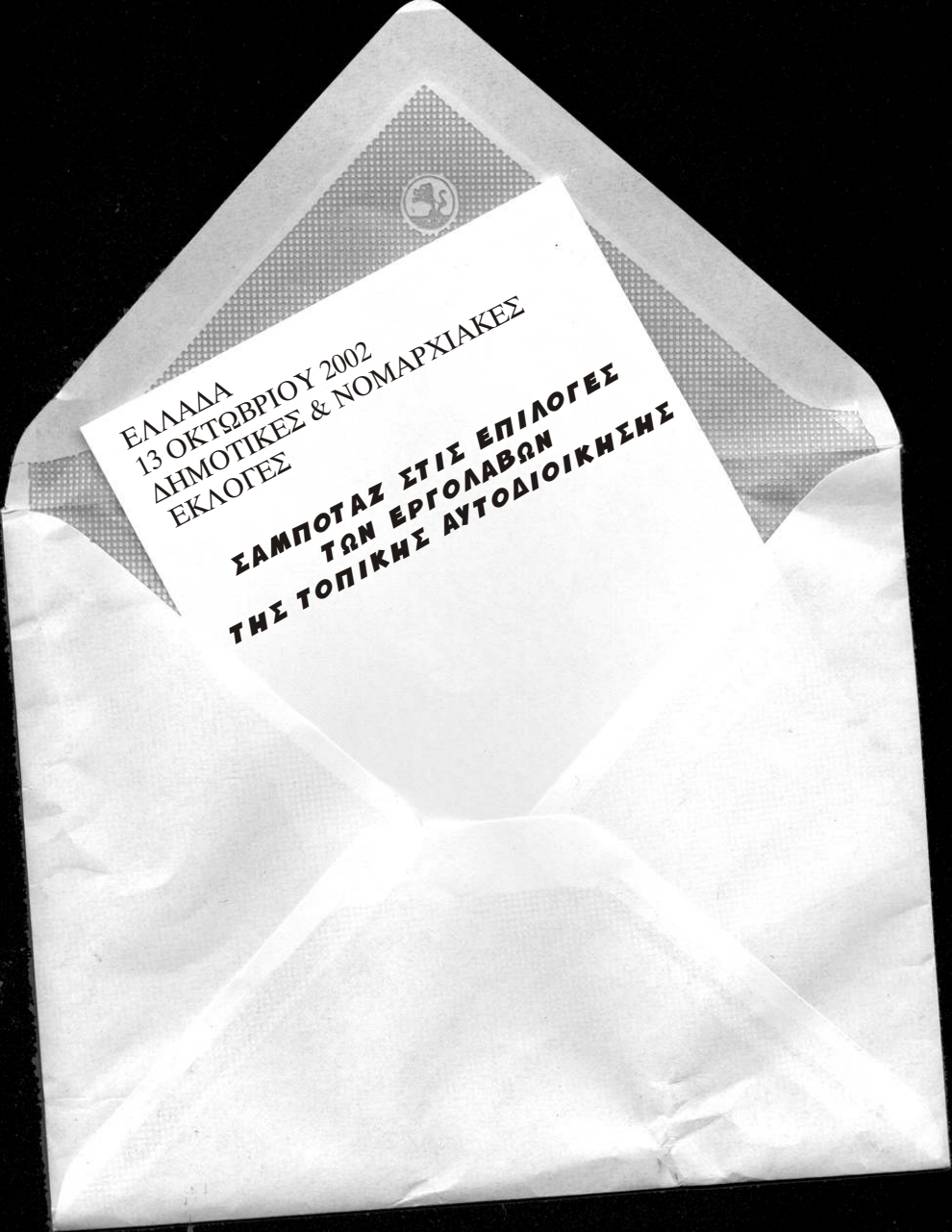
Το πρόταγμα της άμεσης και συμμετοχικής δημοκρατίας θεμελιώνεται σε μια πρώτη αρχή, ότι δεν υπάρχουν ειδικοί στην άσκηση της πολιτικής. Είναι όλοι ικανοί και απαραίτητοι για τη ρύθμιση των κοινών. Η τελευταία αξιωματική φράση συνοψίζει τη λογική που διέπει την άμεση δημοκρατία. Στο βαθμό που αυτή οργανώνεται στη βάση συνελεύσεων όχι πολυάριθμων, ώστε να διασφαλίζεται η συμμετοχή όλων στη λήψη αποφάσεων, ακυρώνει τους επαγγελματίες πολιτικούς και μαζί τους την έννοια της αντιπροσώπευσης και το διαχωρισμό σε άρχοντες και αρχόμενους. Ένα πιο διευρυμένο δίκτυο τέτοιων συνελεύσεων θα οργανωνόταν με τη σειρά του σε ένα ομοσπονδιακό σύστημα. Η επικοινωνία μεταξύ των επιμέρους κοινοτικών ομάδων εξασφαλίζεται με εκπροσώπους, που δε θα αντιπροσωπεύουν κανένα, αλλά θα μεταφέρουν τις αποφάσεις της κοινότητας στην οποία ανήκουν και την οποία εκπροσωπούν. Οι ρόλοι αυτοί θα ανανεώνονται διαρκώς, ώστε να μη γίνονται καθεστωτικοί, οι εκπρόσωποι θα είναι ανακλητοί. Φυσικά, ο βαθμός της δικαιοδοσίας τους θα είναι συζητήσιμος.

Όλη αυτή η δομική πραγματικότητα δεν είναι μόνο μια πρόσθεση διεκπεραιωτικών διαδικασιών, παρά διαπνέεται από αξιακές αρχές. Πράγμα που σημαίνει πως η δημοκρατικότητα της κοινότητας κρίνεται και από την ποιότητα των αποφάσεων που λαμβάνονται, όχι μόνο από τον τρόπο με τον οποίο ελήφθησαν αυτές. Σε μια διαλεκτική σχέση μορφής και περιεχομένου, οι άνθρωποι θα διαμορφώνουν τους όρους της συλλογικής ζωής τους, προσβλέποντας σε μια δημοκρατικοποίηση (πάντα εννοώντας την άμεση δημοκρατία και όχι μια δημοκρατία-ολιγαρχία συναίνεσης) όλων των περιοχών της κοινωνικής ζωής. Μιλάμε για ένα μοντέλο το οποίο δε θα παγιώνεται αλλά θα επαναπροσδιορίζεται διαρκώς, έτσι ώστε η κοινωνική οργάνωση να υιοθετεί στην ουσία της την αρχή της πολιτικής συμμετοχικότητας, θα απαιτεί δηλαδή την εγρήγορση του πολίτη. Πρόκειται για μια δημοκρατία *εν προόδω* πολύ περισσότερο, παρά για ένα καθεστώς. Άλλωστε, η ελευθερία την οποία υπεραμύνονται όσοι φέρουν αυτές τις δημοκρατικές αρχές, δεν εδράζεται σε έναν τόπο, που αν τον απελευθερώσουμε τον έχουμε κατακτήσει, αλλά άπτεται μιας καθολικότερης σύλληψης για τον άνθρωπο και τις σχέσεις του με τους άλλους ανθρώπους.

Σ' αυτή τη λογική θα πρέπει να υπολογίσουμε και την οικονομική συνιστώσα. Εν προκειμένω αναφερόμαστε σε μια αταξική κοινωνία, αφού η πολιτική ισότητα και συμμετοχή δεν μπορεί παρά να συνοδεύεται από την αντίστοιχη οικονομική ισοκατανομή. Αν η τελευταία δεν είναι διασφαλισμένη, δεν μπορεί ούτε το πολιτικό σκέλος να είναι αξιόπιστο. Εκτός από το γεγονός ότι η οικονομική δύναμη συχνά μεταφράζεται σε πολιτική υπεραξία, από μόνη της η οικονομική ανισότητα αναιρεί τις αρχές της δικαιοσύνης και ελευθερίας που προαναφέρθηκαν.

Τα παραπάνω προβάλλονται σε ένα μέλλον από το οποίο εμπνέονται οι παροντικές μας κινήσεις, χωρίς όμως ποτέ να είμαστε απόλυτα βέβαιοι γι' αυτό. Άλλωστε, δε θα χριστούμε εμείς απολογητές μιας κοινωνίας την οποία δε ζήσαμε ποτέ. Οι άνθρωποι που θα συναπαρτίσουν τις κοινότητες που εποφθαλμιούμε, είναι οι μόνοι που θα σχεδιάσουν τη λειτουργία τους και θα αναλάβουν την απόλυτη ευθύνη γι' αυτές. Το κείμενο δεν είναι παρά ένα σχόλιο με πολλά διαπραγματεύσιμα σημεία, σε μια δημοκρατική παράδοση, που έλκει τις αναφορές της από προηγούμενες κατακτήσεις. Αυτό το ιστορικό έρεισμα είναι που προσθέτει αυτοπεποίθηση στις σπαρακτικές, πολλές φορές, προσπάθειές μας, να κυοφορούμε σ' ένα απελπιστικό παρόν, τις εφικτές ουτοπίες μας.

**Καμία συμμετοχή στις εκλογές στη
κουλτούρα της διαμεσολάβησης της
εξουσιομανίας της επιβολής στις μα
ζες της κοινωνικής και οικονομικής
εκμεταλευσης της καταστροφής
κάθε απελευθερομένης παρουσίας
αυτοοργάνωση στις γειτονίες για τη
δημιουργία κοινωνικών αντιστάσεων
τη προώθηση της άμεσης δημοκρα
τίας τη δημιουργία χώρων και θεσ
μών χωρίς ιεραρχία και εναντία σ'αυ
τη με όραμα την κοινωνική απελευ
θέρωση τριήμερο αυτοοργάνωσης
4 5/10 στη νομική 6/10 στη πλατεία
τερψιθέας από το αυτοδιαχειριζόμενο
αντιεξουσιαστικό στεκι μαυρή γατά.**

ΕΛΛΑΔΑ
13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2002
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ & ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ
ΕΚΛΟΓΕΣ

ΣΑΜΠΟΤΑΖ ΣΤΙΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
ΤΩΝ ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ